

30.11.2013

ELIAS LÖNNROT - PAIKKARIN TORPPA - SUOMI

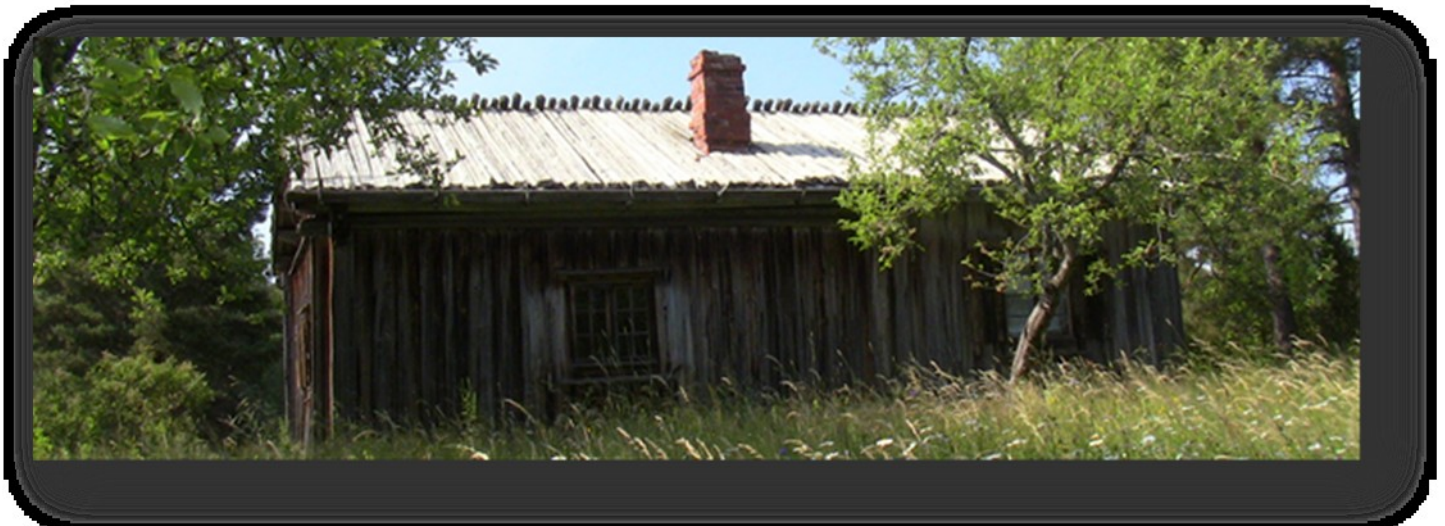
Risto Piekka

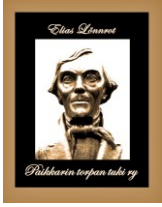
Paikkarin torpan tuki ry:n puheenjohtaja

Elias Lönnrot oli suomen kirjakielen toinen isä, kansalliseepos Kalevalan ja sen sisarteosten luoja, suomen kielen uudistaja ja sanakirjojen tekijä, ensimmäisen suomenkielisen aikakauslehden päätoimittaja, toimittaja, lukuisten kansaa valistavien terveydellisten ja tieteellisten julkaisujen laatija, virsirunouden uudistaja, kasvitieteilijä, historioitsija, lääkäri ja suomen kielen professori. Elias Lönnrot oli suurmies, kansallisen itsetunnon nostattaja ja lujittaja sekä monitietäjä, joka arvovallallaan rakensi suomalaisuutta yli kieli- ja puoluerajojen.

Suomalaista kansallisrunoilijaa Eino Leinoa lainaten Suomen kansa näki Elias Lönnrotissa itsensä ensi kertaa kokonaisuena, lujana, harmaana kalliona, jonka suuriin äärioviivoihin sisältyvät sen parhaimmat ominaisuudet.

Elias Lönnrotin antama henkinen perintö ja hänen käytännön toimensa olivat keskeisiä säikeitä Suomen itsenäistymiskehitykselle. Elias Lönnrotin valtavan ja monipuolisen työn arvostuksen säilyttäminen ja kehittäminen on välttämätöntä. Hänen työssään on edelleenkin tavattoman paljon aitoa, oikeata suomalaisuutta sekä omaehtoista kansainvälisyyttä. Tätä työtä Suomi kunnioittaa kahdella virallisella liputuspäivällä: Kalevalanpäivällä (28.02) ja suomen kielen päivällä (09.04., joka on Elias Lönnrotin syntymä- ja nimipäivä).

30.11.2013

1. Tukiyhdistyksen perustamisen tausta

Museovirasto teki päätöksen lopettaa Paikkarin torpan museotoiminta vuodesta 2012 lähtien. Neuvotteluissa Lohjan kaupunki ja Museovirasto pääsivät yhteisymmärrykseen siitä, että Lohjan kaupunki vastaa kesällä 2012 museon aukiolosta ja opastoiminnasta, joskin rajoitettuna. Lukuisat vapaaehtoiset ammattilaiset ja suvisammattilaiset avustivat tässä työssä. Näillä toimin saatiin kävijämäärä myös hieman nousemaan.

Paikkarin torpan sulkeminen herätti laajalti huomiota, ihmetystä ja jopa suuttumusta. Toiminnan lakkauttamisen perusteita ei ymmärretty eikä ymmärretä. Tämä johti siihen, että useat kansalaisjärjestöt keskustelivat toimista, joilla Paikkarin torppa kyettäisiin säilyttämään ja sen toiminta turvaamaan. Nämä järjestöt halusivat tehdä jotakin konkreettista vapaaehtoisvoimin. Tämä velvollisuudentunto johti ajatukseen perustaa erityinen tukiyhdistys turvaamaan Paikkarin torpan Suomelle historiallisesti tärkeä toiminta.

Tukiyhdistyksen toimintaideaksi sovittiin toimiminen yhteistyöorganisaationa niin viranomaissuuntaan kuin omassa keskuudessa. Näin saadaan turvatuksi Paikkarin torpan Suomelle historiallisesti tärkeä toiminta.

2. Tukiyhdistyksen perustaminen

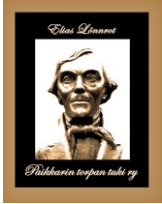
Tukiyhdistyksen perustava kokous pidettiin Lohjan Sammatissa 20.10.2012. Paikalla oli kulttuuri-, kirjailija-, tiede- ja kotiseutuyhdistysten edustajia. Kokouksessa tehtiin yksimielisesti päätös perustaa Paikkarin torpan tuki. Kokouksessa hyväksyttiin myös yksimielisesti yhdistyksen säännöt sekä valittiin väliaikainen hallitus tehtävänään yhdistyksen käytännön toimien käynnistäminen ja toiminnan vakiinnuttua sääntöjen tarkoituspykälän toteuttaminen.

Yhdistyksen sääntöjen tarkoituspykälän 1 momentti on seuraava: ”Tuen tarkoituksena on tukea julkisen hallinnon ylläpitämisen Paikkarin torpan museotoiminnan ylläpitoa ja kehittämistä sekä Elias Lönnrotin kansallisen ja kansainvälisen kulttuuri-, kotiseutu- ja valistusperinteen vaalimista ja tukemista henkisesti ja taloudellisesti.”

Yhdistyksessä on kolmenlaisia jäseniä:

- varsinaisina jäseninä rekisteröityjä yhdistyksiä ja säätiöitä
- kannatusjäseninä henkilöjäseniä, joilla ei ole äänioikeutta ja
- tukijäseninä oikeustoimikelpoisia yhteisöjä ja säätiöitä, joilla ei ole äänioikeutta.

Yhdistyksen toimieliminä ovat vuosikokoukset ja hallitus.

30.11.2013

3. Jäsenet

A. Perustajajäseniä 20.10.2012

Elias Lönnrot-seura
 Karjalan Sivistysseura
 Lohjan kotiseutututkimuksen ystävät
 Lojosamfundet
 Sampoyhdistys
 Sammatin nuorisoseura
 Sammatin kokoomus
 Sammatin seurakunta
 Sammattiseura
 Suomen Kirjailijanimikkoseura
 Työtehoseura

Sammatin seurakunta oli mukana haluten tukea allekirjoituksellaan ja läsnäolollaan Tuki-yhdistyksen perustamista.

B. Perustamisen jälkeen liittyneet yhdistykset

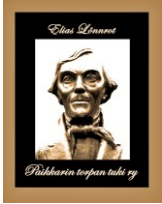
Elias Lönnrot-säätiö
 Kalevalaisten Naisten Liitto
 Kalevalaseura
 Lohjan Karjalaseura
 Mauri Sariola-yhdistys
 Paikkarin Martat
 Valkjärven suojeluyhdistys

C. Tukijäseneksi liittyneet

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS)

Henkilöjäsenten yhteenlaskettu jäsenmäärä on lähes 13.000.

Jäsenluettelo osoittaa, että valtaosa Suomessa toimivista, Elias Lönnrotin työtä ja toimintaa arvostavista järjestöistä on liittynyt Paikkarin torpan tuen jäseniksi. Henkilöjäsenten yhteenlaskettu jäsenmäärä jäsenyhdistyksissä on lähes 13.000. Tämä antaa voimakkaan selkänöjan Tuki ry:n toiminnalle.

30.11.2013

4. Tukiyhdistyksen toiminnan vakiintuminen

Paikkarin torpan tuki ry rekisteröitiin marraskuussa 2012. Sen ensimmäinen vuosikokous pidettiin saman vuoden joulukuussa. Siinä valittiin hallitus sekä hyväksyttiin toimintasuunnitelma ja talousarvio tulevalle toimintavuodelle.

Kulttuuriministeri Paavo Arhinmäki myönsi joulukuussa 2012 Paikkarin torpan tuki ry:n toiminnan vakiinnuttamiseen 5000 euron määrärahan.

Tuki ry on keskittynyt jäsenhankintaan ja organisaation vahvistamiseen. Lisäksi Tuki ry on organisoinut Paikkarin torpan vapaaehtoisen opastoinnin (10 vapaaehtoista) turvaamaan museon esittelyn saatavuuden.

Kolmantena isona tehtävänä on ollut levittää tietoa Elias Lönnrotista ja toimia yhteistyöfoorumina lukuisten Elias Lönnrotin työtä arvostavien tahojen kesken.

Viranomaispäätösten puuttuessa torpan toiminnan tulevaisuudesta Tuki ry on keskittynyt Paikkarin torpan käytännön museotoiminnan edistämiseen. Tämä on tapahtunut ennen kaikkea lisäämällä Paikkarin torpan tuntemusta erilaisin tilaisuuksin, esitelmin ja lehtikirjoituksin. Tehdyllä työllä on saatu Paikkarin torpan kävijämäärä kasvuun.

Tuki ry on osaltaan vaikuttanut vaikuttaminen Suomen museotoiminnan kehittämiseen ja keskeisen kansallisuusomaisuuden säilyttämiseen. Yhdistys on luonut hyvät suhteet Museovirastoon ja Lohjan kaupunkiin sekä muihin yhteiskunnallisiin päättäjiin.

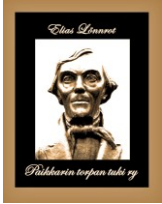
5. Lähivuosien parannuskohteet

Tuki ry esittää selkeää kehittämissuunnitelmaa Paikkarin torpan historiallisesti ja kansallisesti merkittävän toiminnan turvaamiseksi. Paikkarin torpan tuen selvitysten perusteella tällaisia toimia ovat muun muassa:

- 1) Matkailumajan peruskorjaus
 - sisätilojen perusparannus
 - ulkotilojen maalaus

Lisäksi opastointia tukemaan pitää aikaansaada ”virtuaaliesitys”.

- 2) Paikkarin torpan noin 9 hehtaarin alueen ympäristön kunnostaminen
- 3) Ulkorakennusten kunnostaminen sekä tilojen hyödyntäminen museotoiminnassa ja informaatiossa
- 4) Museoalueen sisääntulon suunnittelu ja toteutus

30.11.2013

- 5) Sampomäen kuntoonlaitto
 - katsomon istuimet
 - näyttämörakennus
 - sadesuojaus
- 6) Saunarakennuksen ja sen lähialueen käytön suunnittelu ja päätettyjen toimenpiteiden toteutus
- 7) Tehtävä sopimus vuosittaisista korjaustoimista ja ylläpidosta
- 8) Laaditaan kehittämissuunnitelma vuosille 2014 -20125

6. Suomen museotoiminnan kehittämisehdotukset valtion budjetissa vuodelle 2014

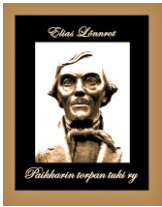
Suomen museoala on tällä hetkellä valinkauhassa: näivettykö se, vai löydetäänkö uusia toimivia ratkaisuja. Tänä syksynä on Eduskunnan käsittelyssä muutosehdotuspaketti, jossa Museoviraston omistamista museoista 49 ns strategista kohdetta siirtyisi Senaattikiinteistöille ja 40 ei-strategista Metsähallitukselle. Käytännön asiantuntijatehtävät ja esineistö sekä museoalan yleinen kehittäminen jäisivät Museovirastolle. Paikkarin torppa kuuluu esityksessä strategisiin kohteisiin eli niihin, jotka ovat kansallisomaisuutta myöskin perustuslain puitteissa.

Ratkaisuehdotuksessa Senaattikiinteistöillä olisi velvollisuus huolehtia omistukseensa tulevien museoiden kiinteistöjen ylläpidosta, huollosta ja kehittämistä. Tätä tarkoitusta varten sille esitetään valtion budjetissa erillismäärärahaa. Uudistus pitäisi sisällään myös sen, että esim Paikkarin torpan osalta Lohjan kaupunki voisi vuokrata Paikkarin torpan alueen pitkäaikaisella vuokrasopimuksella ja hoitaa käytännössä museotoimintaa.

Kullekin strategiselle museolle muodostetaan myös alueellinen toimielin huolehtimaan käytännön asioista ja eri toimijoiden toimenpiteiden koordinoijana. Toimielimen puheenjohtajuus olisi Senaattikiinteistöillä, jäsenyys Museovirastolla, Lohjan kaupungilla sekä paikallisella kansalaisjärjestöllä. Paikkarin torpan tuki on vuosikokouksessaan päättänyt yksimielisesti, että se olisi tämä paikallinen yhdistys.

Paikkarin torpan tuki on lausunnossaan tukenut edellä mainittua kehittämissuunnitelmaa.

Mikäli kehittämissuunnitelma hyväksytään Eduskunnassa, niin Paikkarin torpan tuen toiminta muodostuu entistä tärkeämmäksi: edellä kohdassa 5 todetut museoalueen kehittämistoimet, vapaaehtoisen opastoiminnan järjestelyt, esitelmä- ja koulutustoiminta sekä kansalaisinformaation kattavuudesta huolehtiminen.

30.11.2013

